

Trtíková, Ilona

Vědecká komunikace a sdílení informací v rámci odborně zaměřených sociálních sítí

ProInflow. 2012, vol. 4, iss. 1, pp. 3-13

ISSN 1804-2406

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/133743>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Ilona Trtíková

VĚDECKÁ KOMUNIKACE A SDÍLENÍ INFORMACÍ V RÁMCI ODBORNĚ ZAMĚŘENÝCH SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Scholarly communication and information sharing in scientific social networks

Recenzenti:

Bc. Antonín Pokorný

Mgr. Jiří Kratochvíl

Abstrakt:

Současná vědecká odborná činnost se často odehrává v týmech, a to i na mezinárodní úrovni. To klade nároky na možnosti komunikace, sdílení informací v rámci týmu či odborné komunity a na vyhledávání nových partnerů a spolupracovníků. Článek se bude zabývat odborně zaměřenými sociálními sítěmi, zejména tzv. odbornými sítěmi profilů odborníků. Záměrem těchto sítí je vytvoření prostředí pro šíření a sdílení ověřených informací, nabídka k navázání nových kontaktů a v neposlední řadě možnost prezentace výsledků výzkumu, a tím i zvýšení povědomí o publikační činnosti i citovanosti autorů. Tyto sítě mohou mít komerční charakter, např. COS Research Suite nebo být volně přístupné, např. LinkedIn.

Po základním vymezení a uvedení do problematiky bude následovat část, která se bude věnovat porovnání zvolených odborných sítí profilů odborníků z hlediska typu a způsobu zveřejnění informací, jakým způsobem je možné s uvedenými údaji pracovat. Další část článku bude věnována analýze práce vybraných špičkových vědeckých pracovníků vysokých škol v ČR s těmito sítěmi. V rámci analýzy bude také sledován údaj, kolik lidí v ČR, a z kterých vysokých škol mají v odborné síti vytvořen svůj profil. V závěru článku bude vyhodnocena práce v jednotlivých uvedených sítí a zhodnocen přínos pro vědeckou práci.

Klíčová slova: sociální síť, vědecká komunikace, sdílení informací, social software

Abstract:

In Most of scientific and research activities take place mainly in research teams, often on international basis. That puts high requirements on communication, information sharing among research teams and research communities, and on finding new research partners. The article deals with scientific social networks, in particular with databases of scholar profiles.

The main intention of these networks is to create a platform for sharing and dissemination of reviewed information, to offer possibilities of finding new research partnerships, or simply present one's own research results. With this intention the networks help to increase the awareness of publication activities and citation rates of individual authors. There is a large number of commercial as well as free social networks available.

After the initial introduction and definition, the second part of the article compares the chosen social networks of scholar profiles regarding its typology and ways of information dissemination to point out the methods of work with them. In the following part I will analyze the methods of work of the chosen Czech researchers with these networks. The analysis will also look at how many people in the Czech Republic and from which universities have their profile in such networks. The conclusion will then evaluate the habits of work with these systems and will assess their contribution for research activities.

Keywords: information literacy; Scientific Social Networks, Social Research Network Sites, collaboration, social software

1 Úvod

Prostředí, v jakém se pohybují vědečtí pracovníci je zaměřeno na spolupráci, na práci v týmech a to jak na domácí, tak i mezinárodní úrovni. Lze konstatovat, že většina v současnosti publikovaných odborných příspěvků je vypracována několika autory, v závislosti podle oboru to může být až několik desítek spoluautorů (Regaldo, 1995). Je to dáno tím, že na velkých výzkumných projektech spolupracují vědci z různých institucí bez ohledu na národnost. To vše klade nároky na komunikaci, šíření a sdílení informací.

K podpoře spolupráce existuje řada webových služeb a nástrojů, které jsou označovány jako social software, social software tools a které vycházejí z myšlenky web 2.0 (Boulos a Wheeler, 2007; Boyd a Ellison, 2007). Cílem těchto nástrojů je usnadnit vědeckou práci jak jednotlivým vědeckým pracovníkům, tak i mezinárodním týmům. V následujícím textu jsou zmapovány a popsány vybrané odborně zaměřené sociální sítě a dále jsou zkoumány počty uživatelů ve vybraných sítích. Jako podstatné kritérium je zvolena příslušnost uživatelů k vysokoškolské instituci a na vzorku vybraných vědeckých pracovníků je ukázáno, jakým způsobem čeští vědci s analyzovanými nástroji pracují.

2 Rozdělení odborně zaměřených sociálních sítí

Aplikace webových technologií web2.0 a sociálních sítí v konceptu termínu e-research (REBIUN, 2011) nabízí řadu možností ke snadné komunikaci a otevřenému sdílení dat. Sociální sítě nabízejí svým uživatelům vytvoření odborného profilu podle předem daných pravidel. Ve většině případů jsou vyžadovány údaje o zaměstnání, vzdělání, odborném zaměření, publikační činnosti a další údaje. Na tyto profily vědců jsou navázány další služby. Převážně se jedná o přehled publikační činnosti autora, představení autorského kolektivu, vědeckého týmu a v neposlední řadě nabídka platformy pro hodnocení dosažených výsledků a otevřenost pro navázání nových kontaktů, k rychlému zveřejňování a sdílení informací v rámci vědecké komunity.

Pracovní skupina pro vědu REBIUN rozděluje nástroje a služby, které jsou přímo vyvíjeny pro specifické potřeby vědců a výzkumníků, podle použití do tří skupin (REBIUN, 2011) - sdílení informací o výzkumu (sociální sítě, vědecké portály), sdílení zdrojů z hlediska publikací (citační managery), sdílení výsledků o probíhajících výzkumech (RSS, open access repozitáře atd.).

Sociální sítě zaměřené na podporu vědecké práce jsou v literatuře označovány jako Scientific Social Networks, Social Research Network Sites (SRNS) nabízejí vědeckým a výzkumným pracovníkům následující možnosti (Bullinger et al., 2010):

- vytvářet veřejný či částečně veřejný profil (identity)
- vytvářet seznamy vědců, včetně kontaktů (communication)
- sdílet informace a dokumenty v rámci systému (information management)
- spolupracovat v rámci systému (collaboration)

Na základě těchto základních funkcí lze SRNS rozdělit na 4 typy podle primárního zaměření (Bullinger et al., 2010):

1. **Research directory sites** – nabízejí možnost prezentovat sebe, svůj výzkum. Cílem těchto sítí je identifikace vědce podle zadaných kritérií. Typickým zástupcem je COS Scholar Universe.
2. **Research awareness sites** - umožňují vědci vytvořit a udržovat svůj profil, ke kterému jsou automaticky připojovány novinky z daného oboru, informace o nových záměrech a o publikacích kolegů, s kterými je v rámci sítě propojen. Typickým zástupcem je Academia.edu.
3. **Research management sites** – představují nástroje a služby, které podporují vědeckou komunitu v oblasti publikování a zefektivňují práci s informacemi. Umožňují ukládání a sdílení záznamů publikační činnosti. Typickým zástupcem je Mendeley.
4. **Research collaboration sites** – jsou zaměřené na podporu spolupráce na úrovni vědeckých týmů, nabízejí různé nástroje pro online práci jako je možnost společné editace, online schůzky, online porady atd. Typickým zástupcem je ResearchGate.

3 Metodika práce

Výzkum byl zaměřen na analýzu využití odborně zaměřených sociálních sítí v akademickém prostředí v České republice. Kritériem pro výběr zkoumaných sociálních sítí byl počet zaregistrovaných uživatelů a množství vytvořených profilů vědeckých pracovníků vysokých škol z České republiky. Dalším hlediskem byla multioborovost sítě, tedy nevymezení se vůči konkrétnímu vědeckému oboru. Při výběru se ukázala velmi důležitá funkce vyhledávání v jednotlivých sítích, protože ne všechny služby umožňují omezit vyhledávání pouze na uživatele z konkrétní instituce. Na základě tohoto byly vybrány sítě, které zastupují všechny typy SRNS z hlediska nabízených funkcí a jsou vytvořeny primárně na podporu vědecké práce. Jedná se o síť Academia.edu¹, COS Scholar Universe (prostředí COS Pivot²), Mendeley³, ResearchGate⁴, ResearcherID⁵ a LinkedIn⁶.

Do výběru zkoumaných sociálních sítí nebyla zařazena vznikající Sociální síť informatiků v regionech České republiky (SoSIREČR)⁷ s ohledem na její spuštění (duben 2012), i když by to mohlo být velmi přínosné díky na zaměření na české prostředí. Projekt SoSIREČR (O projektu, 2012) si klade za cíl vytvořit systém odborných profilů a vyhledávání IT profesionálů v České Republice a tím podpořit komunikaci mezi IT profesionály, univerzitami, firmami a veřejným sektorem. Síť je provozována v rámci projektu SOSIRE ve spolupráci s firmou IBM Česká Republika.

V lednu 2012 byl proveden průzkum zastoupení českých uživatelů v jednotlivých zkoumaných sítích podle příslušnosti ke konkrétní vysoké škole. Bylo analyzováno 6 českých vysokých škol s vědeckým zaměřením, tj. nejvyšším počtem záznamů v citačním rejstříku Web of Science. Cílem průzkumu bylo zjistit zájem vědeckých pracovníků o služby SRNS, který projeví tím, že si vytvoří svůj profil. Tento získaný údaj za jednotlivou vysokou školu lze poměrně snadno porovnat s počtem profilů v COS Scholar Universe, kde profily aktivně vytváří mimo vědeckého pracovníka i sám producent.

¹ *Academia.edu* [online]. Academia [online]. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.academia.edu/>>.

² *PIVOT* [online]. ProQuest. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://pivot.cos.com/>>.

³ *Mendeley* [online]. Mendeley Ltd.. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.mendeley.com/>>.

⁴ *ResearchGate* [online]. Researchgate.net. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.researchgate.net/>>.

⁵ *ResearcherID* [online]. Thomson Reuters. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.researcherid.com/>>.

⁶ *LinkedIn* [online]. LinkedIn Corporation. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.linkedin.com/>> .

⁷ *SoSIREČR* [online]. SoSIREČR. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.sosirecr.cz/>>.

Druhá část práce se zaměřuje na analýzu práce vědeckých pracovníků s vybranými sítěmi. Testován byl vzorek 20 vybraných vědeckých pracovníků z různých oborů vysokých škol, které byly zařazeny do průzkumu využití SRNS. Vědci byli vybíráni na základě členství ve vědeckých radách vysokých škol. Kritériem výběru vědce byl získaný h-index v citačním rejstříku Web of Science v minimální výši 3 a dále existence založeného profilu alespoň v 1 testované síti. Bylo analyzováno, zda vybraní vědečtí pracovníci mají vytvořený profil v některé z uváděných sítí a jakým způsobem prezentují svoji odbornou činnost.

4 Charakteristika analyzovaných sítí

Academia.edu je volně dostupná sociální síť založená v roce 2008. Platforma je zaměřená na sdílení vědeckých prací mezi vědci. Cílem společnosti Academia.edu je zrychlit světovou vědu. Obsahuje přes 900 tis. profilů (About Academia.edu, 2012). Po zaregistrování je možnost propojení s profilem na sociální síti Facebook. Podle zadaných klíčových slov jsou nabízeny informace o nově přidaných odborných článcích a prezentacích. Zajímavá je funkce statistiky, kde je zveřejňován údaj o počtu zhlédnutí vytvořeného profilu. Po kliknutí na název instituce se rozbalí strom s názvy kateder a ústavů, u kterých je uveden počet vytvořených profilů. Svoji charakteristikou služeb zastupuje typ služeb Research awareness Sites.

The screenshot shows the Academia.edu profile of Bedrich Vychodil. The profile header includes the Academia.edu logo and a search bar. The user's name is 'Bedrich Vychodil' and they are affiliated with 'Charles University, Prague'. The profile lists them as a 'Graduate Student, Institute of Information Studies and Librarianship' and a 'PhD student'. Their thesis title is 'Picture document' and their advisor is 'Doc. RNDr. Jiri Soucek DrSc.'. The profile also includes an 'About' section with keywords like 'picture document', 'picture information', 'medium 2D/3D, hologram', 'optical media', 'scanner', 'color', 'compression', 'graphic formats', and 'digitization workflow'. A 'Contact Information' section shows a homepage link: 'http://www.bedrich.info'. On the right side, there are three job listings: 'New Mexico Tech' (seeking applicants for a tenure-track position in Computer Science and Engineering), 'Victoria University of Wellington' (seeking a lecturer in Linguistics for a fixed-term position), and 'University of Birmingham' (seeking a senior lecturer in International Development).

Obr. 1 Ukázka profilu v Academia.edu ⁸

Služba Mendeley je přístupná od roku 2008. Jedná se o propracovanou aplikaci, která kombinuje citační manager a sociální síť a která rovněž podporuje práci týmů. Představuje tedy skupinu služeb Research management sites. Základní účet je zdarma, pokud nestačí velikost vymezeného prostoru, lze si dokoupit další rozšíření. Po zaregistrování si uživatel stáhne aplikaci citačního manageru na svůj počítač a zároveň si vytvoří webový účet. Data z citačního manageru se automaticky aktualizují

⁸ Ukázka je zveřejněna se souhlasem vlastníka profilu

s daty ve webovém účtu. V rámci webového účtu, který již má funkce sociální sítě, si uživatel založí svůj profil, kde vyplní své profesní údaje, publikace, a propojí se svými kolegy. Dále má možnost přidat se k některé z veřejných skupin, případně si může vytvořit vlastní skupinu. V rámci skupin je upozorňován na nové dokumenty přidávané do profilů kolegů a má možnost vkládat komentáře. V systému lze vyhledávat skupiny, případně spolupracovníky a informace o publikovaných výsledcích vědecké práce dané skupiny.

Jedna z nejprogresivnějších volně dostupných odborně zaměřených sítí i z hlediska nabízených služeb je ResearchGate, která byla založena v roce 2008. V roce 2011 bylo její technické zázemí přistěhováno do Berlína. ResearchGate v rámci svého rozhraní zpřístupňuje některé odborné databáze a open access repozitáře (např. PubMed, ArXiv) až na úroveň abstraktu či plného textu, dále informace o konferencích a nabídkách volných pracovních pozic (ResearchGate, 2011). Jako velmi přínosné lze hodnotit to, že na jeden dotaz jsou získány výsledky z odborných profilů, seznam odborných článků, konferencí, časopisů a také přehled pracovních skupin včetně nabídek práce. Pro práci v odborné skupině mohou vědci využít i software podporující spolupráci (collaboration) v oblasti vzájemné editace textu, společné plánování online schůzek a vytváření online dotazníků. Rozsahem poskytovaných služeb se řadí do skupiny Research collaboration sites.

The screenshot shows the ResearchGate interface. At the top, there is a search bar with the text 'Social Network Services' and a magnifying glass icon. Below the search bar, the results are displayed for 'Social Network Services'. The results include a list of categories: Researchers (66), Topics (16), Publications (10,000+), Conferences (25+), Journals (7), Workgroups (0), and Jobs (25+). The first result is titled 'Location Cheating: A Security Challenge to Location-based Social Network Services' by authors Wenbo He, Xue Liu, and Mai Ren, dated 02/2011. The abstract of this paper is partially visible, starting with 'Location-based mobile social network services such as foursquare and Gowalla have grown exponentially over the past several years. These location-based services utilize the geographical posi...'

Obr. 2 Ukázka vyhledávání v ReseachGate

Síť LinkedIn (založena v roce 2003) byla zařazena i přes fakt, že je prezentována jako profesionální síť (About us, 2011), a není určena pouze pro vědecké pracovníky. Z hlediska počtu registrovaných vědců a zaměření některých pracovních skupin na vědecké obory, může být při vyhledávání spolupracovníků pro výzkum významná. Síť nabízí vědeckému pracovníku prezentovat sebe, svůj výzkum, může být tedy definována jako Research awareness sites.

Služba ResearcherID je produkována společností Thomson Reuters. Uživateli je přiděleno identifikační číslo, které mu pomůže identifikovat články, které jsou zveřejněny v citační databázi Web of Science. Nejedná se o klasickou sociální síť, protože zaregistrovaní uživatelé nevytváří aktivně vazby mezi sebou, není umožněna komunikace nebo sdílení informací mezi zaregistrovanými uživateli (k dispozici je pouze společné fórum). V rámci funkce ResearcherIDLabs je nabízena možnost identifikovat s kým konkrétní autor spolupracuje, a kteří autoři a z jakých oborů, institucí a států citují jeho práci. To může být užitečné při vyhledávání potenciálních spolupracovníků výzkumu.

COS Research Support Suite je unikátní komerční služba pro podporu vědy, výzkumu a inovací. Skládá se ze tří dílčích produktů: COS Scholar Universe, COS Funding Opportunities, PapersInvited. Nejedná se přímo o sociální síť, ale o platformu, která vytváření sítí usnadňuje. Poskytuje ověřené informace o vědecké komunitě, výzkumných projektech, publikacích, o aktuálních grantových výzvách, a také aktuální seznam otevřených konferencí. Databáze umožňuje přístup k profilům více jak 2,4 miliónů vědeckých pracovníků z 2500 univerzit v 75 státech světa. Databáze obsahuje údaje z 12 vysokých škol s více než 35 000 profily z České republiky (COS Scholar Universe, 2012). Producent RefWorks-COS aktivně získává údaje o vědeckých pracovnících na dané škole a každý záznam je redakčně zpracován. Vědecký pracovník, student doktorského studia si nemusí osobně zakládat profil, ale má možnost si profil upravit a případně doplnit uváděné údaje. V loňském roce bylo implementováno nové rozhraní COS PIVOT, které v sobě integruje databázi Scholar Universe a databázi grantových nabídek s možností přidání relevantních aktuálních výzev do svého profilu a sdílení mezi kolegy.

Professional Award

Editorial last revised: Nov 25 2011 10:02PM

Full details: <http://www.sla.org/content/SLA/awardsrecognition/professionalaaward/index.cfm>

Sponsor type: Professional Society or Association

Sponsor: Special Libraries Association (SLA)

Abstract: The Special Libraries Association (SLA) Professional Award recognizes a special event, major achievement, or specific significant contribution from an SLA member to the field of librarianship or information ... [more >](#)

Eligibility: Nominees can be either individuals or groups and must hold membership in good standing in the Association.

Citizenship or Residency: Unrestricted

Requirements: Ph.D./M.D./Other Professional

Potential collaborators: **1 within your institution** **+500 from outside institutions**

Amount: Upper \$1,000

Funding type: Prize or Award

Upcoming deadlines:

Date	What's due	Notes
Dec 01, 2012- Anticipated/ sponsor	Application - required	

Obr.3 Ukázka rozhraní COS Pivot - sdílení grantové příležitosti a návrh potenciální spolupráce

V následující tabulce jsou uvedeny nejdůležitější funkce odborně zaměřených sociálních sítí v jednotlivých webových službách. Důležitým údajem je, i zda se jedná o placenou službu, případně za jakých podmínek. Jsou zde uvedeny funkce jako založení osobního profilu, ověřování pravdivosti údajů, propojení s ostatními uživateli, možnost vkládání komentářů, postřehů na osobní blog, zda poskytují nástroje k podpoře spolupráce pracovních týmů. Podpora funkcí v odborně zaměřených sociálních sítí koresponduje s charakteristikou typů SRNS.

Funkce vybraných SRNS	Academia.edu	COS Scholar Universe	LinkedIn	Mendeley	ResearchGate	Researcher ID
Placená služba	Ne	Ano	Ne /Ano*	Ne/Ano*	Ne /Ano**	Ne
Správa osobního profilu	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Ověřování pravdivosti vkládaných údajů	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
Upozornění na aktivitu kolegů v síti, pracovní skupiny	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Komunikace s ostatními uživateli sítě (mail)	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
Nástěnka/blog	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Management záznamů publ. činnosti	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
Sdílení informací	Ano	Ano***	Ano	Ano	Ano	Ne
Pracovní skupiny	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Nástroje pro online spolupráci týmů	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne

Tab. 1 Funkce SRNS

* některé funkce placené

** placená verze při použití jako nitropodniková síť (např. spol. Max-Planck-Gesellschaft)

*** ale pouze v rámci instituce

5 Využití odborně zaměřených sítí v České republice

V následující tabulce jsou shrnuty výsledky průzkumu počtu založených odborných profilů vědeckých pracovníků jednotlivých vysokých škol. Uvedené školy jsou seřazeny podle počtu záznamů v citačním rejstříku Web of Science.

Škola	COS Scholar Universe	LinkedIn	ResearchGate	Academia.edu	ResercherID	Mendeley
Karlova univerzita	8924	1204	401	256	226	57
Masarykova univerzita	4539	695	223	201	50	11
Vysoká škola chemicko-technologická	630	17	59	18	16	0
České vysoké učení technické v Praze	3571	499	52	35	59	8
Universita Palackého v Olomouci	1952	93	39	87	10	2
Vysoké učení technické v Brně	2237	344	5	24	35	14

Tab. 2 Počet vytvořených profilů podle univerzit

Uváděné počty vytvořených profilů jsou ovlivněny vyhledávacími možnostmi jednotlivých služeb a samozřejmě údaji, které uživatelé v rámci profilu vyplnili. Tabulka má pouze informativní charakter a uvádí, jak jsou jednotlivé sítě v akademickém prostředí využívány.

Z průzkumu vyplynulo, že nejvíce profilů, údajů obsahuje COS Scholar Universe. Je to dáno tím, jak již bylo výše popsáno, že je databáze aktivně tvořena producentem.

Druhou nejvyužívanější sítí z hlediska založených profilů je LinkedIn. Prostřednictvím kontaktů je uživatel zapojen i do kontaktů svých kontaktů, čímž vzniká provázaná síť uživatelů. Poté následuje ResearchGate, Academia.edu, ResearcherID a nakonec Mendeley.

6 Výsledky analýzy práce vědeckých pracovníků

Bylo analyzováno, zda vybraní vědečtí pracovníci mají vytvořený profil v některé z uváděných sítí a jakým způsobem prezentují svoji odbornou činnost. Z daného průzkumu vyplývá, že nejvíce údajů o členech testovací skupiny obsahuje služba COS Scholar Universe (20 profilů), poté následuje LinkedIn (17 profilů), ResearchGate (6 profilů), ResearcherID (5 profilů), Academia (0 profilů), Mendeley (1 profilů).

Ze vzorku 20 vědců jich 11 má založen účet současně ve 2 sociálních sítích, 9 vědců má profil ve 3 službách. Všichni členové testovací skupiny mají ve svých odborných profilech vyplněny základní informace o své osobě a vybranou publikační činnost. Z analýzy vyplněných údajů v jednotlivých profilech je patrné, že vědečtí pracovníci aktivně nevyužívají všechny nabízené funkce, např. nejsou členy pracovních skupin.

Na konkrétním případě jednoho vědce lze ukázat typickou situaci využití zkoumaných služeb ostatními členy testovací skupiny. Vybraný vědecký pracovník s vysokým h-indexem, který publikuje v impaktovaných časopisech a své vědecké výsledky prezentuje na prestižních mezinárodních konferencích, má vytvořený profil v rámci COS Scholar Universe, ResearchGate a LinkedIn.

COS Scholar Universe

Profil v COS Scholar Universe obsahuje základní informace o instituci, kde tento vědec působí, jakému oboru se věnuje, e-mailový kontakt a odkaz na soukromé webové stránky. Dále je zde souhrn publikační činnosti s údajem počtu publikovaných článků - 22 a kolik z nich bylo recenzováno - 12. Zajímavým údajem je seznam spoluautorů a kolegů, jejich afilace a obor, kterému se věnují. Z těchto údajů lze vyčíst, že autor spolupracuje kromě kolegů z katedry i s vědci působícími na universitě v Toulouse.

Pokud vědec profil aktivně využívá, může konkrétně v rozhraní COS Pivot jednoduše sledovat informace o grantových výzvách cílené na jeho odborné zaměření. V současnosti se mu zobrazuje 23 grantových výzev a nabídek financování výzkumu. Tyto informace může sdílet se svými kolegy. Zároveň jsou mu na základě oblasti jeho výzkumu nabídnuty možní spolupracovníci jak v rámci univerzity, tak i mimo (resp. v ČR i v zahraničí).

ResearchGate

V této síti má vědec založený profil pouze se základními údaji. Je patrné, že tuto službu nevyužívá. Dozvíme se pouze, na jaké instituci působí a co je předmětem jeho zájmu. Není propojen s žádným jiným profilem, i když jeden z jeho zahraničních spoluautorů vytvořený profil má.

Kdyby vědec doplnil údaje do svého profilu, mohl by dostávat relevantní upozornění na nové články v oboru, konference, nabídky práce a kontakty na další kolegy. K jeho předmětu vědeckého zkoumání je založena aktivní diskuzní skupina, která má přes 2 tisíce členů.

LinkedIn

Tento profil vědec evidentně využívá. Má vyplněny informace o své osobě, zaměstnání. Je členem 3 skupin a asociací v rámci LinkedIn. Má 84 navázaných propojení s ostatními profily. Zřejmě tuto síť využívá k prezentaci své osoby na pracovním trhu a monitorování možných nabídek.

Z hlediska dalších v textu popisovaných služeb je na jeho osobním zvážení, zda chce např. využívat Mendelej či jinou aplikaci na správu a sdílení citací, nebo zda zefektivnit práci jeho týmu. Doporučit by se dala registrace do ResearcherID, protože vědec má 18 záznamů v citačním rejstříku Web of Science.

6 Závěr

Došla jsem k závěru, že služby sociálních sítí mohou velmi usnadňovat vědeckou a výzkumnou práci. Nabízejí nejrůznější nástroje a funkce, které jsou zaměřeny na podporu práce vědeckých týmů a díky přidanému osobnímu rozměru je jejich síla v oblasti komunikace, sdílení a šíření informací. Sociální sítě se stávají silným nástrojem i pro vědecké a výzkumné pracovníky, a to nejen z pohledu prezentace výsledků vědy, komunikace vědy, ale také z pohledu efektivity financování vědy, sdílení finančních prostředků z více zdrojů, a v neposlední řadě z pohledu společenského, propojování skupin lidí, kteří spolu navzájem komunikují. Z hlediska zkoumaných sociálních sítí nelze jednoznačně definovat, která je pro vědecké pracovníky nejlepší. Vybrané sociální sítě mají odlišné primární zaměření, tudíž záleží pouze na konkrétním vědci, které funkce jsou pro jeho práci užitečné.

Analýza ukázala, jakým způsobem vědečtí pracovníci z České republiky využívají SRNS. Výsledky počtu vědeckých pracovníků v jednotlivých sítích a z konkrétní vysoké školy mohly být ovlivněny údaji, které o své osobě vyplnili, a to jak z hlediska úplnosti zadaných dat, tak i z hlediska příslušnosti k instituci. Tato skutečnost by ale nemusela mít zásadní vliv na zmapování situace

využití SRNS v České republice. Porovnáním údajů o vytvořených profilech ve zkoumaných odborně zaměřených sociálních sítích s údaji nalezenými v COS Scholar Universe, kde jsou potřebné údaje (základní profil a příslušnost k VŠ) producentem vyplněny, byla potvrzena hypotéza, výchozí předpoklad, že se vědci o tyto sítě zajímají. Počet vytvořených profilů vědeckých pracovníků z České republiky ve volně dostupných SRNS není vysoký, na druhou stranu všichni členové testovací skupiny mají vytvořený profil ve dvou a více sítích. Přínosné by bylo sociologické vyhodnocení využívání SRNS z hlediska věku, ale to překračuje rozměr toho to článku.

Bude velmi zajímavé i nadále sledovat přínos odborných sociálních sítí pro vědeckou práci na příklad u studentů doktorského studia, kteří ještě nemají výsledky vědecké práce, zatím nejsou členy vědeckých týmů, ale již mají zaregistrovaný profil, vztahují se k danému vědnímu oboru a dá se říci, že toto cestou hledají nové kontakty a vytváří si prostor pro budoucí prezentaci svých vědeckých výsledků.

Použitá literatura

About us. In: *LinkedIn Press Centre* [online]. LinkedIn Corporation © 2012. [vid. 20. února 2012]. Dostupné z: <<http://press.linkedin.com/about>>.

About Academia.edu. In: *Academia.edu* [online]. Academia © 2012. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.academia.edu/about>>.

BOULOS, Kamel Maged N. a Steve WHEELER. The emerging Web 2.0 social software: an enabling suite of sociable technologies in health and health care education. *Health Information and Libraries Journal* [online]. 2007, 24, 2-23. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17331140>>.

BOYD, Danah M. a Nicole B. ELLISON. Social network sites: definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* [online]. 13. říjen 2007, 210-230. Wiley Online Library [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full>>.

BULLINGER, Angelika et al. Towards research collaboration – a taxonomy of social research network sites. In: *Proceedings of the Sixteenth Americas Conference on Information Systems, Lima, Peru, August 12-15, 2010* [online]. [vid. 8. ledna 2012]. Dostupné z: <http://www.prof-moeslein.de/sites/wi1.uni-erlangen.de/files/Bullinger_Hallerstede_Renken_Soeldner_Moeslein_2010_Towards_Research_Collaboration_-_a_Taxonomy_of_SRNS_AMCIS2010.pdf>.

COS Scholar Universe. In: *AiP: Produkty a služby* [online]. Albertina Icome Praha s r.o. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.aip.cz/produkt.php?produkt=3232>>.

O projektu: projekt č. CZ1.07/2.4.00/12.0039. In: *SoSIREČR* [online]. [vid. 2. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.sosirecr.cz/?page=oprojektu>>.

REBIUN. *Science 2.0: the use of social networking in research* [online]. Rev. 2011. Madrid: Rebiun 2011. [vid. 8. ledna 2012]. Dostupné z: <<http://www.slideshare.net/biblioblog01/science-20-the-use-of-social-networking-in-research>>.

REGALDO, Antonio. Multiauthor papers on the rise. In: *Science* [online]. 1995, 7 April. [vid. 3. února 2012]. Dostupné z: <<http://www.highbeam.com/doc/1G1-16845064.html>>.

ResearchGate. In: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. Wikimedia Foundation, 2003. Stránka naposledy edit. 16. 10. 2011 v 00:35. [vid. 8. ledna 2012]. Česká verze. Dostupné z: <<http://en.wikipedia.org/wiki/ResearchGate>>.